

W dzisiejszym numerze

1. Pomoc dla realizujących inwestycje ze wsparciem UE
2. Komisja Europejska znosi cła i VAT od towarów importowanych z państw trzecich na potrzeby zwalczania epidemii COVID-19
3. "Medical IOT Cyber Protection in the age of COVID-19" - seminarium online
4. Solidarni z Biznesem
5. Porównanie rozwiązań wspierających biznes i zmniejszających konsekwencje pandemii COVID-19 w poszczególnych krajach
  - a. Czechy
  - b. Litwa
  - c. Estonia
  - d. Łotwa

Pomoc dla realizujących inwestycje ze wsparciem UE

1

Firmy, instytucje czy organizacje realizujące projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w ostatnich miesiącach zmagają się z ograniczeniami spowodowanymi pandemią koronawirusa.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej przygotowało specustawę, która ułatwi ich prowadzenie i rozliczanie oraz umożliwi przesunięcie funduszy unijnych na walkę z koronawirusem. Projekt został przyjęty przez Sejm i Senat. 17 kwietnia specustawę podpisał prezydent Andrzej Duda.

➔ Czytaj więcej: <https://bit.ly/2zh5LEX>

➔ Funduszowy Pakiet Antywirusowy - sprawdź jak to działa: <https://bit.ly/2KifmgT>

Komisja Europejska znosi cła i VAT od towarów importowanych z państw trzecich na potrzeby zwalczania epidemii COVID-19

W odpowiedzi na wnioski złożone przez wszystkie państwa członkowskie oraz Zjednoczone Królestwo, Komisja Europejska wydała decyzję w sprawie zwolnienia przywozu z należności celnych przywozowych i z VAT w odniesieniu do towarów potrzebnych do zwalczania skutków epidemii COVID-19 w 2020 r.

- Czytaj więcej: <https://bit.ly/2XNuoTI>
- Więcej informacji dostępnych jest na stronie internetowej Komisji Europejskiej: <https://bit.ly/2VIVFuN>

W związku z decyzją, Komisja opracowała również indykatywną listę produktów objętych zwolnieniami. Ostatnia wersja listy aktualna na dzień 8 kwietnia 2020 r. dostępna na:

- https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/03-04-2020-import-duties-vat-exemptions-on-importation-covid-19-list-of-goods.pdf

"Medical IOT Cyber Protection in the age of COVID-19" - seminarium online

Ambasada Izraela zaprasza Państwa na webinar, na którym prezentowane będą najlepsze praktyki Izraela w dziedzinie cyber ochrony medycznych sprzętów korzystających z technologii IOT, w tym krótkie prezentacje innowacyjnych izraelskich firm przedstawiające odpowiednie rozwiązania. Organizatorami spotkania są Israeli Economic Missions, Cyber Israel i Israeli Export Institute. Webinar będzie transmitowany w najbliższy wtorek. Aby wziąć udział należy zarejestrować się pod poniższym linkiem.

KURIER

BWZZ

KURIER BIURA WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ KIG

Temat: "Medical IOT Cyber Protection in the age of COVID-19" - seminarium online

Termin: WTOREK, 21.04 między 12:30-14:00 (polskiego czasu)

Język: Seminarium będzie poprowadzony w języku angielskim, bez tłumaczenia.

Rejestracja jest darmowa: https://zoom.us/webinar/register/WN_W847nT3SSca4AvJTCRbkMw

Po pomyślnej rejestracji na webinar otrzymacie Państwo linka do dołączenia do spotkania prowadzonego poprzez aplikację ZOOM.

Solidarni z Biznesem

#SolidarnizBiznesem

Zapraszamy do zapoznania się z akcją wspierania mikroprzedsiębiorstw „Nie pozwolę Ci się zamknąć” organizowaną przez KIG (#SolidarnizBiznesem).

➔ Więcej informacji <https://kig.pl/nie-pozwole-ci-sie-zamknac>

3

Porównanie rozwiązań wspierających biznes i zmniejszających konsekwencje pandemii COVID-19 w poszczególnych krajach

CZECHY

Wpływ na gospodarkę

14.04 MFW opublikował prognozy dla światowej gospodarki. W 2020 r. PKB RCz może spaść o 6,5%, co byłoby najgorszym wynikiem w najnowszej historii kraju.

Decyzje władz:

14.04 rząd opublikował plany dot. stopniowego odmrażania gospodarki RCz. Działania, w zależności od aktualnej sytuacji epidemiologicznej, będą odbywały się w 5 etapach, poniżej wyciąg dot. sfery gospodarczej:

I etap – 20.04.	II etap - 27.04.	III etap - 11.05.	IV etap - 25.05.	V etap – 08.06.
<p>Zakłady rzemieślnicze</p> <p>Salony i komisje samochodowe</p> <p>Targowiska z żywnością, stragany z warzywami/owocami pod warunkiem zapewnienia przez sprzedawców środków dezynfekujących i zachowania między kupującymi dystansu 2 m.</p> <p>Ceremonie ślubne z udziałem max. 10 osób</p> <p>Profesjonalni sportowcy będą uprawnieni do wznowienia treningów sportowych.</p>	<p>Sklepy detaliczne o powierzchni do 200 m² pod warunkiem, że nie są zlokalizowane w centrach handlowych o powierzchni ponad 5000 m². (nie dot. lokali które ujęte są w kolejnych etapach)</p>	<p>Sklepy detaliczne o powierzchni do 1000m², pod warunkiem, że nie znajdują się w centrach handlowych o powierzchni ponad 5000 m².</p> <p>(nie dot. lokali które ujęte są w kolejnych etapach)</p> <p>Szkoły jazdy, siłownie, centra fitness (ale bez możliwości korzystania z szatni, pryszniców itd.)</p>	<p>Restauracje, gospody, puby, kawiarnie, winiarnie, piwiarnie (sprzedaż z okienka i konsumpcja w tzw. ogródkach)</p> <p>salony fryzjerskie, kosmetyczne (manicure, pedicure itd.), solaria, salony masażu, gabinety fizjoterapeutyczne</p> <p>Muzea, galerie, przestrzenie do wystaw oraz ogrody zoologiczne (wyłącznie wybiegi zewnętrzne dla zwierząt)</p>	<p>Wszystkie lokale w centrach handlowych oraz sklepy o powierzchni powyżej 1000 m² ulokowane poza centrami handlowymi</p> <p>Restauracje, gospody, bufety, kawiarnie, winiarnie i piwiarnie (również wewnątrz lokali)</p> <p>Hotele i pensjonaty (również część gastronomiczna)</p> <p>Teatry, zamki, pałace, i pozostała działalność kulturalna</p> <p>Wydarzenia kulturalne, społeczne, sportowe z udziałem 50 osób</p>

Pozostałe, nieujęte w powyższym zestawieniu aktywności w sferze gospodarczej, będą uruchamiane w czerwcu br. na podstawie aktualnej sytuacji epidemiologicznej.

Wg Ministerstwa Finansów RCz ogólne odroczenie podatku VAT byłoby nieuzasadnioną korzyścią dla firm, które nie straciły przychodów pomimo pandemii koronawirusa. 12.04 ww. propozycja złożona została do resortu finansów przez ekonomistów z inicjatywy obywatelskiej KoroNERV-20. Propozycja obejmowała nowelizację ustawy, na mocy której odroczenie płatności podatku VAT obowiązywałoby co najmniej do stycznia 2021 r.

12.04 wicepremier, minister przemysłu i handlu oraz transportu Karel Havlíček w wypowiedziach medialnych podkreślił, że w tej chwili rząd nie rozważa podniesienia podatków w związku z pandemią

koronawirusa. Jednocześnie wskazał, że ze względu na zwiększone wydatki konieczna jest pilna restrukturyzacja budżetu RCz.

14.04, po trzech tygodniach przerwy, działalność wznowia fabryka koncernu Hyundai w Nošovicích (3300 pracowników własnych + 8700 pracowników u bezpośrednich poddostawców). Z powodów logistycznych oraz mając na uwadze bezpieczeństwo pracowników zakład będzie działał w trybie dwuzmianowym (dotychczas trzy zmiany). Rzecznik prasowy fabryki w wypowiedzi dla mediów podkreślił, że proces ponownego uruchamiania produkcji po przerwie nie jest wyjątkowy dla firmy, ponieważ odbywa się dwa razy w roku - po wakacjach letnich i po świętach Bożego Narodzenia. Jednak oprócz wdrożonych specjalnych środków bezpieczeństwa, producent zdecydował o dodatkowym zaopatrzeniu się w poszczególne części, powiększając stany magazynowe ze względu na przewidywane problemy z łańcuchem dostaw – fabryka działała do tej pory w standardowym dla przemysłu automotive reżimie „just in time”.

Fabryka Toyota Peugeot Citroën Automobile w Kolinie przedłużyła przerwę w funkcjonowaniu do 4.05. Pierwotnie linie produkcyjne miały ruszyć 17.04. Najpóźniej, bo prawdopodobnie 27.04, uruchomiona zostanie produkcja w zakładach Škoda Auto.

Według minister finansów Aleny Schillerowej państwo powinno kupić linie lotnicze Czech Airlines (CSA). Premier Andrej Babis oraz wicepremier, minister przemysłu i handlu Karel Havlíček wcześniej przyznawali, że państwo może zainwestować w kluczowe firmy, zagrożone upadkiem z powodu pandemii. Min. Schillerova spodziewa się, że Ministerstwo Przemysłu i Handlu przygotowuje analizę i listę firm strategicznych, które ew. powinny być ratowane przez rząd.

Czas wyłączenia poszczególnych sektorów gospodarki tj. przemysłu (przede wszystkim fabryk automotive jak Skoda, TPCA, Iveco, Hyundai itp. oraz firm podwykonawczych), usług (obecnie praktycznie 100% wyłączenie) oraz handlu (znaczące wyłączenie poza artykułami spożywczymi,

aptekami, drogeriami itp.) będzie silnie skorelowany z oczekiwanym wzrostem rekordowo niskiego poziomu bezrobocia (obecnie ok. 3%) oraz spadkiem poziomu PKB (Ministerstwo Finansów opublikowało nowe prognozy makroekonomiczne, w których szacuje że spowolnienie gospodarcze z powodu skutków pandemii osiągnie 5,6% PKB. Jednocześnie resort oczekuje wzrostu o 3,1% w przyszłym roku. Prognozowany deficyt budżetowy ma wynieść w br. 4,1% PKB, a poziom długu może wzrosnąć do 35,2% PKB). W tej chwili trudno ocenić na ile działania władz w ramach polityki pieniężnej i fiskalnej wpłyną na wyhamowanie prognozowanych negatywnych trendów, można jednak spodziewać się licznych trudności skutkujących m.in. upadłościami oraz zatorami płatniczymi. Kluczowy będzie również rozwój sytuacji w Niemczech, z którymi RCz jest silnie powiązana gospodarczo.

Zastosowane środki zaradcze

26.03. Zarząd Narodowego Banku Czeskiego jednomyślnie zdecydował o obniżeniu dwutygodniowej stopy repo o 75 punktów bazowych do 1,00%. Podjął również decyzję o obniżeniu stopy lombardowej do 2,00%, a stopy dyskontowej do 0,05%.

Od 30.03. uruchomiona zostanie druga transza pożyczek (5 mld CZK) w ramach tzw. kredytu COVID Czesko-Morawskiego Banku Gwarancji i Rozwoju (maksymalnie do 15 mln CZK dla mikro przedsiębiorstw oraz samozatrudnionych). Uzyskane środki mogą być wykorzystane wyłącznie na pokrycie kosztów operacyjnych, takich jak płace, czynsz, energia, faktury dostawcy/klienta, materiały lub zapasy.

Izba Poselska uchwaliła nowelizację budżetu państwa na 2020r. - główną zmianą po stronie wydatków budżetu państwa jest zwiększenie rezerwy budżetu państwa o 59,3 mld CZK. Środki te zostaną wykorzystane operacyjnie, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się i zwalczaniu skutków epidemii COVID-19. Eksperti szacują, że pomoc może wynieść blisko 18% PKB (3 miejsce w Europie po DE oraz IT).

31.03 przyjęto szereg poprawek dot. gospodarczych działań antykrzysowych m.in.:

Jednorazową pomoc państwa w wysokości 25 tys. CZK, która zostanie udzielona osobom prowadzącym działalność gospodarczą (np. samozatrudnieni, niektórzy rolnicy, autorzy lub artyści, eksperci, tłumacze, weterynarze, lekarze, architekci, doradcy podatkowi itp.), które udowodnią, że zostały ekonomicznie dotknięte nadzwyczajnymi środkami rządowymi wynikającymi z wprowadzenia stanu wyjątkowego lub innymi konsekwencjami pandemii koronawirusa i spełniają inne warunki tj. m.in. wykazanie min. 10% straty za Q1 2020 w porównaniu do Q1 2019, osiągnięcie przychodów brutto w wysokości co najmniej 180 tys. CZK (lub co najmniej 15 tys. CZK miesięcznie jeśli działalność nie była prowadzona cały rok).

- Uchwalono ostateczną wersję programu ochrony zatrudnienia Antivirus. Jego celem jest pomoc pracodawcom w utrzymaniu pracowników na wypadek znacznej utraty dochodów. Państwo zrekompensuje im wydatki na wynagrodzenia w zależności od tego, jak sytuacja wpłynęła na firmę i jaki status mają obecnie jej pracownicy (m.in. muszą być zatrudnieni na umowę o pracę i mieć odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne i emerytalne, nie mogą być w okresie wypowiedzenia itp.). Wysokość rekompensaty wypłacanej pracodawcom będzie powiązana ze średnim wynagrodzeniem brutto wraz z obowiązkowym wymiarem składek (48 400 CZK) i zależy od powodów, dla których praca w danej firmie musiała zostać zatrzymana/ograniczona.

6.04. rząd przyjął projekt ustawy dot. krajowych biur podróży - będą mogły odroczyć zwrot kosztów za odwołane wycieczki z wyjazdem zaplanowanym od 20.02.-31.08. br. Zamiast tego biura będą uprawnione do wydania voucherów o wartości odwołanego wyjazdu do późniejszego wykorzystania.

Przyjął również projekt ustawy dot. zapobiegania przejęciom kluczowych czeskich firm przez ryzykownych inwestorów zagranicznych.

7.04. Izba Poselska przyjęła projekt ustawy dot. przyznawania jednorazowej pomocy państwa w wysokości 25 tys. CZK, która ma zostać udzielona osobom prowadzącym działalność gospodarczą (samozatrudnieni, niektórzy rolnicy, autorzy lub artyści, eksperci, tłumacze, weterynarze, lekarze, architekci, doradcy podatkowi, itp.). Otrzymana kwota nie będzie opodatkowana.

Przyjęto także projekt odroczenia spłat kredytów hipotecznych oraz kredytów bankowych dla umów podpisanych przed 26.03. br. na okres od 3 do 6 miesięcy, zarówno dla osób fizycznych jak i dla firm.

Komentarz

Potencjalne osłabienie gospodarki czeskiej, przede wszystkim branży automotive, może w znaczący sposób wpłynąć na sytuację polskich firm stanowiących część łańcucha produkcyjnego/logistycznego dla czeskiego przemysłu – zarówno samych producentów poszczególnych komponentów dla tutaj fabryk/hut/kopalni, firm transportowych i logistycznych już wcześniej dotkniętych przez opóźnienia związane z przywróconymi kontrolami granicznymi (transport kołowy oraz np. PKP Cargo International), jak również agencji pracy tymczasowej rekrutujących pracowników w Polsce. Mniejsze zapotrzebowanie na paliwo ze strony transportu oraz produkty petrochemiczne ze strony przemysłu, mimo znaczącej obniżki cen ropy, wpłynie na sytuację Unipetrolu (PKN Orlen), który zapowiada czasowe zamrożenie inwestycji. Ograniczenia dot. handlu detalicznego (de facto całkowite zamknięcie większości sklepów) z pewnością negatywnie wpłyną na sytuację obecnych na czeskim rynku firm z branży odzieżowej i obuwniczej (m.in. LPP, CCC, 4F, Apart), w szczególności działających tylko w ramach kanału sprzedaży stacjonarnej. Ograniczenia dot. działalności sektora usługowego (przede wszystkim HoReCa) mogą dotknąć polski przemysł spożywczy (m.in. Maspex) oraz turystyczny (biura podróży,

transport autokarowy). Ograniczenia dot. przekraczania granic/działalności lotnisk zmusiły PLL LOT do zawieszenia zaplanowanych na br. inauguracji połączeń Ostrawa-Warszawa oraz Praga-Budapeszt.

➔ Źródło: Ambasada RP w Pradze, MSZ RP

LITWA

Wpływ na gospodarkę

W ramach pierwszego etapu, od środy (15 bm.), swoją działalność będą mogły wznowić sklepy niespożywcze, posiadające osobne wejście z zewnątrz (poza sklepami w centrach handlowych). Zezwolono także na wznowienie działalności wybranych punktów usługowych: usługi ślusarskie, galanteryjne, krawieckie, naprawa obuwia, naprawa rowerów, pralnie chemiczne, wypożyczalnie, usługi weterynaryjne.

Drugi etap, którego wdrożenie planowane jest pod koniec miesiąca, w zależności od ogólnej sytuacji i stopnia zagrożenia, przewiduje wznowienie działalności instytucji kulturalnych (biblioteki, muzea), usług medycznych (gł. wizyty planowe), usług kosmetycznych (zakłady fryzjerskie, kosmetyczne), zewnętrznych usług gastronomicznych (restauracje, kawiarnie), usług szkoleniowych, które nie mogą odbywać się zdalnie (nauka jazdy, pilotażu), zewnętrznych dyscyplin sportowo-rekreacyjnych (golf, tenis), centrów handlowych, targowisk (z ograniczeniem liczby wchodzących osób).

W ramach trzeciego etapu, po zniesieniu kwarantanny, w zależności od ogólnej sytuacji i stopnia zagrożenia, planowane jest wznowienie działalności lokali gastronomicznych, usług medycznych (stomatologia, badania, szczepienia), usług sportowych i rozrywkowych (kluby sportowe, siłownie, parki rozrywki), żłobków, przedszkoli, szkół, centrów dla niepełnosprawnych dzieci oraz ośrodków opieki dziennej dla dorosłych.

W ramach ostatniego czwartego etapu planuje się wznowienie organizacji imprez masowych (teatry, kina, wydarzenia sportowe, konferencje, wystawy, koncerty). Termin wdrożenia tego etapu pozostaje nieokreślony.

Komentarz: Litewski rząd uzależnia wdrażanie kolejnych etapów łagodzenia ograniczeń dla biznesu w związku z COVID-19 od sytuacji ogólnej oraz stopnia zagrożenia epidemiologicznego. Zastrzega

jednocześnie że możliwe jest natychmiastowe ich wycofanie w przypadku pogorszenia sytuacji lub pojawiania się nowych ognisk epidemii.

Z szacunkowych danych ministerstwa finansów wynika, iż litewska gospodarka skurczy się w roku bieżącym o 1,3-2,8%, pod warunkiem że epidemia COVID-19 zostanie opanowana w pierwszej połowie roku. Zdaniem resortu, do 8,1% wzrośnie poziom bezrobocia. Pomimo chwilowych wzrostów cen towarów, inflacja ma utrzymać się na poziomie 1,8%. Z kolei w ocenie analityków największych banków komercyjnych (Swedbank, Luminor i SEB), recesja będzie znacznie większa i wyniesie od 3,2 do 6%, w zależności od skuteczności działań antykrzysowych podjętych przez rząd.

Litwa podjęła pierwsze zobowiązania dot. finansowania rządowego programu stabilizacji sytuacji gospodarczej wywołanej epidemią COVID-19. Podpisano umowy pożyczkowe: Europejski Bank Inwestycyjny – 700 mln EUR, Nordycki Bank Inwestycyjny – 400 mln EUR i Bank Rozwoju Rady Europy – 400 mln EUR. Środki zostaną przeznaczone na zapewnienie płynności budżetu państwa.

Zapowiedziane środki zaradcze

Litewski parlament zatwierdził możliwość zwiększenia limitu zadłużenia państwa do 5,4 mld eur (ok. 10% PKB), z obecnych 900 mln eur. Środki mają zostać przeznaczone na realizację specjalnego planu reagowania na aktualne negatywne skutki gospodarcze. Ministerstwo Finansów podkreśla że możliwe jest dalsze zwiększanie zadłużenia, w zależności od rozwoju sytuacji.

Parlament Litwy zatwierdził uruchomienie systemu subsydiów dla pracodawców w celu ochrony miejsc pracy. Planowane jest zastosowanie dwóch poziomów wsparcia: 60% wynagrodzenia – dla sektorów których bieżąca działalność została zaburzona przez COVID 19 (docelowo ogólne wsparcie rządu na poziomie 300 mln euro) oraz 90% wynagrodzenia – dla sektorów których bieżąca działalność została całkowicie wstrzymana. W obydwu wypadkach pracodawca będzie ponosił koszty związane z wypłatą wynagrodzeń na poziomie odpowiednio 40 i 10%. Wsparcie rządowe nie będzie jednak przekraczać kwoty wynagrodzenia minimalnego – 607 eur brutto.

Parlament przegłosował uproszczenie zasad organizacji przetargów publicznych w celu przyspieszenia realizacji projektów dotyczących np. infrastruktury drogowej czy poprawy efektywności energetycznej budynków oraz szybszej wypłaty środków dla firm wykonawców.

Rząd wyasygnował dodatkowe 30,56 mln euro dla ministerstwa zdrowia na działania związane z profilaktyką COVID 19. Resort przeznaczy 14 mln eur na zakup respiratorów do wentylacji płuc oraz 16,56 mln eur na zakup środków ochronnych dla pracowników sektora medycznego.

Bank Centralny zezwolił bankom komercyjnym na wykorzystanie tzw. bufora antycyklicznego o wartości 86 mln euro w celu zwiększenia akcji kredytowej. Ponadto, BC wzywa banki komercyjne do wstrzymania wypłaty dywidend i przeznaczenia ich dla wzmocnienia kapitałowego.

Komentarz

Bez wątplenia obecna sytuacja wpłynie w pierwszej kolejności na dynamikę polsko-litewskiej wymiany handlowej. Od ponad dekady niezmiennie odnotowywaliśmy wzrosty dynamiki zarówno w eksporcie na Litwę, jak i w imporcie z LT. Rok 2020 w ujęciu rdr może po raz pierwszy przynieść dynamikę ujemną. Pomimo skomplikowanej sytuacji, kontynuację inwestycji w Polsce zapowiadają najwięksi inwestorzy: Ignitis (kontynuacja projektu farmy wiatrowej „Pomerania”, plany budowy nowej elektrociepłowni), Modus Group (nowe projekty fotowoltaiczne i biogazownie), Girteka i Vlantana (dalszy rozwój centrów logistycznych) oraz Maxima Grupe (plany dalszej ekspansji na rynku handlu detalicznego i otwierania nowych sklepów wielkopowierzchniowych). Polskie firmy realizujące projekt budowy wileńskiej elektrociepłowni (Budimex i Rafako), odnotowują problemy wynikające z tymczasowego wstrzymania ruchu granicznego, co może przełożyć się na dodatkowe wydłużenie terminów realizacji.

→ Źródło: Ambasada RP w Wilnie, MSZ RP

ESTONIA

Parlament Estonii przyjął znowelizowany budżet państwa na 2020 rok. Za głosowało 55 posłów, 10 było przeciw. Większość opozycji nie wzięła udziału w głosowaniu. Budżet uwzględnia nadzwyczajne wydatki na łagodzenie negatywnych skutków kryzysu wywołanego koronawirusem dla gospodarki, opierając się na założeniu spadku PKB o 8 %. Dochody mają wynieść 10,2 mld EUR (spadek o 1,63 mld EUR w porównaniu z pierwotnym budżetem), a wydatki 11,83 mld EUR (wzrost o 513 mln EUR). Nominalny deficyt ma wynieść 10,1 % PKB, a strukturalny 5,5 % PKB.

Rezerwa rządowa wzrosła o 150 mln EUR, w tym o 80 mln EUR na wydatki bezpośrednio związane z walką z koronawirusem.

Równoległe z nowelizacją budżetu, parlament przyjął ustawę podatkową, łagodzącą obciążenia podatkowe w czasie kryzysu. Pakiet obejmuje m.in.:

- zawieszenie wpłat do drugiego filaru systemu emerytalnego od 1 lipca br. do końca sierpnia 2021 r.;
- zawieszenie składek na ubezpieczenie społeczne na okres trzech miesięcy;
- obniżkę akcyzy na paliwo diesla z 493 na 372 EUR za 1.000 litrów (od 1 maja br. do 30 kwietnia 2022 r.);
- obniżkę akcyzy na gaz naturalny z 79,14 na 40 EUR za 1.000 metrów sześciennych (od 1 maja br. do 30 kwietnia 2022 r.);
- obniżkę akcyzy na energię elektryczną z 4,47 EUR do 1 EUR za megawatogodzinę (od 1 maja br. do 30 kwietnia 2022 r.);
- zwolnienie z opodatkowania darowizn dla szpitali i instytucji opieki zdrowotnej;
- umorzenie odsetek od zaległości podatkowych w czasie kryzysu i obniżenie ich do 0,03 % dziennie od czasu zakończenia sytuacji nadzwyczajnej do końca 2021 r., wprowadzenie możliwości renegotjacji harmonogramu spłat zaległości.

Ewentualne wsparcie finansowe dla firmy technologicznej Bolt, będącej jedną z najbardziej rozpoznawalnych estońskich marek na świecie, stało się przedmiotem publicznej dyskusji wewnątrz koalicyjnej partii EKRE. Bolt zwrócił się do rządu o udzielenie na preferencyjnych warunkach dwuletniego kredytu w wysokości 50 mln EUR. Za udzieleniem wsparcia – choć w innej formie, np. objęcia przez państwo pakietu akcji – opowiedział się minister handlu zagranicznego i IT Kaimar Karu.

Zdecydowany sprzeciw wyrazili jednak ministrowie: spraw wewnętrznych - Mart Helme i finansów – Martin Helme. Pierwszy z nich oświadczył, że Bolt nie jest częścią narodowej gospodarki, w związku z czym nie jest priorytetem rządu, a drugi oświadczył, że jako spółka zarejestrowana na Łotwie i płacąca minimalne podatki w Estonii nie jest uprawniona do otrzymania pomocy. Minister wykazał się przy tym niekompetencją, gdyż wg danych Urzędu Podatkowego, Bolt jako spółka zarejestrowana w Estonii jest jednym z największych podatników.

Ministerstwo Gospodarki i Komunikacji wypracowało pakiet wsparcia dla sektora turystycznego w wysokości 25 mln EUR. Większe przedsiębiorstwa będą mogły ubiegać się o preferencyjne kredyty w rządowej fundacji Kredex, a małe i średnie przedsiębiorstwa będą mogły otrzymać bezpośrednią pomoc finansową z Enterprise Estonia. Wysokość wsparcia dla pojedynczego podmiotu wyniesie od 2 tys. do 60 tys. EUR i będzie wynikiem algorytmu uwzględniającego szereg czynników, w tym zwłaszcza skalę strat wywołanych koronawirusem.

Premier Jüri Ratas zapowiedział, że Estonia rozpocznie (prawdopodobnie) uelastycznianie restrykcji od przywrócenia planowanych zabiegów medycznych oraz otwarcia szkół. Podkreślił, że intencją rządu

jest zakończenie stanu wyjątkowego „jak najszybciej (...) ale będzie to się mogło stać wyłącznie w warunkach zauważalnego postępu w walce z COVID19”. Ratas przekazał, że decyzję o ew. przedłużeniu stanu wyjątkowego (obecnie planowanego do 1 maja włącznie), Gabinet podejmie po konsultacjach z Narodową Radą Zdrowia pod koniec bm.

Przedstawiciele środowisk biznesowych apelują o możliwie szybkie przygotowanie przez rząd strategii wyjścia z kryzysu pandemicznego. Niezależnie od braku warunków do poluzowania gospodarki na obecnym etapie, podobne plany powinny być – w ich ocenie - już gotowe. Powołują się w tym kontekście na badania Uniwersytetu w Tartu (UT), który przygotował wstępne parametry dla pożądanego scenariusza wychodzenia z kryzysu; UT rekomenduje m.in.: i. różnicowanie okresu utrzymywania w izolacji ze względu na wiek; ii. otwarcie możliwości funkcjonowania na rynku najpierw dla małych przedsiębiorstw, a w dalszej kolejności średnich i dużych firm (łatwiejszy dostęp do kapitału); iii. wprowadzanie niejednorodnych regionalnie mechanizmów łagodzących.

W ocenie z-cy prezesa Banku Centralnego Estonii Ulo Kaasika, każdy tydzień restrykcji związanych z kryzysem pandemicznym kosztuje gospodarkę EE ok. 0,5 % PKB. W przypadku przedłużenia obostrzeń do początku maja lub początku sierpnia br. szacuje się, że recesja może wynieść, odpowiednio, 6 lub 14 %.

Poziom bezrobocia w Estonii wzrósł pod koniec marca br. do 6,3 % (tj. prawie o połowę). Największa liczba osób pozostająca bez zatrudnienia znajduje się w rosyjskojęzycznej prowincji Wiruma Wschodnia, gdzie wynosi ona 11,8 % i rośnie najszybciej.

Zastosowane środki zaradcze

Rząd Estonii zdecydował o czasowym zawieszeniu wpłat do drugiego filaru systemu emerytalnego. Decyzja ta pozwoli uwolnić środki w wysokości do 400 mln EUR w skali roku. Analogiczną decyzję rząd podjął podczas kryzysu w 2009 roku; wtedy wpłaty zawieszono na półtora roku. Decyzję o zawieszeniu wpłat do drugiego filaru podjęto mimo krytycznej opinii prezesa banku centralnego i największych banków komercyjnych.

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych będzie przez najbliższe dwa miesiące refinansował pracodawcom 70 % wynagrodzenia pracowników, by uniknąć zwolnień. Koszt pakietu pomocowego szacuje się na ok. 250 mln EUR. Firmy, aby uzyskać wsparcie, muszą spełnić trzy warunki: ich dochody muszą spaść co najmniej o 30% w porównaniu z analogicznym okresem ub.r., nie będą miały zajęcia dla co najmniej 30% pracowników, a płace zostaną zredukowane o co najmniej 30%. Maksymalna wysokość refundacji może wynieść 1.000 EUR. Jednocześnie, także pracodawca będzie musiał kontrybuować do

wynagrodzenia, w wysokości co najmniej 150 EUR. Zasady będą obowiązywać do 31 maja, ale rząd zakłada możliwość przedłużenia.

Łącznie rządowy pakiet mający na celu łagodzenie skutków pandemii wyniesie ok. 2 mld EUR, a więc ok. 7 % PKB. Znaczną część będzie stanowić wsparcie państwowej instytucji Kredex, która będzie udzielać gwarancji na kredyty komercyjne zaciągnięte przez przedsiębiorców i partycypować (również finansowo) w nowym rozłożeniu (odroczenia) spłat. Kredex uruchomi też nową linię kredytową w wysokości 500 mln EUR, w ramach której będzie udzielać kredytów na utrzymanie płynności finansowej przedsiębiorstw.

Rząd zdecydował o podniesieniu z dniem 1 kwietnia dodatków dla lekarzy medycyny rodzinnej pracujących na prowincji, definiowanej w tym przypadku jako praktycznie cały kraj, poza Tallinnem i Tartu z przedmieściami. Dodatek wyniesie 823,41 EUR zamiast dotychczasowych 196,55 EUR, a w przypadku lekarzy świadczących usługi w odległości ponad 40 kilometrów od najbliższego szpitala – 1.646,82 zamiast dotychczasowych 563,15. Regulacja objęła ok. 400 lekarzy.

➔ Źródło: Ambasada RP w Tallinnie, MSZ RP

ŁOTWA

13

Wpływ na gospodarkę

Bank Łotwy przewiduje spadek PKB Łotwy o 6,5% w 2020 r. (grudzień 2019 r. - wzrost o 2,6%), podczas gdy inflacja wyniesie 0,5% (grudzień 2019 r. - 2,4%). Ponadto, prognozy te są modelowane w kontekście wysokiej niepewności i mogą podlegać znaczącym zmianom, jeśli świat nie powstrzyma rozprzestrzeniania się Covid-19, co jest ważnym warunkiem wznowienia wzrostu gospodarczego w drugiej połowie roku.

Zastosowane środki zaradcze

Firmy dotknięte kryzysem Covid-19 będą mogły ubiegać się o nowe instrumenty wsparcia, których począwszy od 25.03. będzie udzielać finansowa instytucja rozwoju „ALTUM” w formie gwarancji wakacji kredytowych i kredytów obrotowych. Aby kwalifikować się do otrzymania pomocy, przedsiębiorstwo musi być rentowne w perspektywie długoterminowej i wykazać, że pomoc pomoże przetrwać kryzys i skutecznie kontynuować działalność. Gwarancja wakacji kredytowych pozwoli

bankom na odroczenie spłaty kwoty głównej na okres do dwóch lat. Finansowanie gwarancji kredytowej w wysokości 50 mln EUR pozwoli bankom na restrukturyzację pożyczek na łączną kwotę ponad 700 mln EUR.

- Gwarancja zostanie udzielona, jeżeli spółka jest ekonomicznie opłacalna, a instytucja kredytowa wykazała, że w wyniku Covid-19 wymagane jest wsparcie płynności finansowej.
- Finansowanie jest dostępne dla małych i średnich przedsiębiorstw, a także dla dużych przedsiębiorstw, w tym w rolnictwie i rybołówstwie.
- Pokryje do 50% kwoty usługi finansowej (saldo w momencie udzielenia gwarancji).
- Maksymalny okres - 6 lat na kredyty inwestycyjne i leasing; dla aktywów obrotowych - 3 lata.
- Kwota usługi finansowej objętej gwarancją nie może przekraczać 25% całkowitego obrotu firmy w 2019 r., przy czym maksymalna kwota gwarancji nie przekracza 5 mln EUR.
- Gwarancja zostanie udzielona na nowe lub istniejące kredyty obrotowe, jeżeli instytucja kredytowa wydłuży okres obowiązywania umów, a także na istniejące kredyty inwestycyjne i leasing finansowy, jeżeli instytucja kredytowa odracza spłatę kwoty głównej na okres do dwóch lat i w razie potrzeby przedłuży umowę o świadczenie usług finansowych.
- Gwarancja jest przeznaczona dla wszystkich sektorów biznesu, przy jednoczesnym uwzględnieniu pewnych ograniczeń sektora pomocy państwa (np. hazard, pośrednictwo finansowe, handel bronią itp.).

Preferencyjne kredyty obrotowe są skierowane do przedsiębiorców, którzy doświadczyli znacznego spadku ich działalności. Program zapewni łącznie 200 mln EUR.

Zasady:

- kredyt zostanie udzielony, jeżeli przedsiębiorstwo jest rentowne ekonomicznie i może wykazać, że pomoc jest konieczna ze względu na wpływ Covid-19 oraz że dodatkowe finansowanie pomoże mu odzyskać i kontynuować działalność.
- Finansowanie jest dostępne dla małych i średnich przedsiębiorstw, a także dla dużych przedsiębiorstw, w tym w rolnictwie i rybołówstwie.
- Kwota pożyczki wynosi do 1 mln EUR, ale nie więcej niż 1) 25% całkowitego obrotu podmiotu gospodarczego w 2019 r. lub 2) dwukrotność całkowitej kwoty wynagrodzenia (w tym składek na ubezpieczenie społeczne) wypłaconej przez spółkę w 2019 r. lub 3) uzasadnionej kwoty koniecznej do zachowania płynności potrzebnej do uruchomienia przez następne 12 miesięcy.
- Pożyczka ma okres spłaty do 3 lat i może zostać odroczone na maksymalnie 12 miesięcy.
- Pożyczka znacznie zmniejszyła wymagania dotyczące zabezpieczeń, biorąc pod uwagę aktywa spółki, a także obniżoną stopę procentową.

Minister Finansów J. Reirs poinformował, że grupa robocza ds. wsparcia biznesu i zatrudnienia podjęła decyzję o przeznaczeniu 45,5 mln EUR na złagodzenie kryzysu Covid-19 w sektorze rolnym.

Kwota 35,5 mln EUR zostanie przeznaczona na wsparcie dla głównych producentów rolnych, przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instytucji świadczących usługi gastronomiczne w placówkach edukacyjnych. Pięć milionów euro planuje się przeznaczyć na częściową spłatę odsetek od kredytów w celu zapewnienia płynności finansowej przedsiębiorstw, co umożliwi realizację projektów inwestycyjnych rozpoczętych przez łotewski program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014–2020 i zmniejszy obciążenia finansowe gospodarstw i przedsiębiorstw. Ponadto, 5 milionów euro trafi jako bezpośrednie wsparcie dla rolników.

Ministerstwo Finansów poinformowało, że Łotwa oraz Północny Bank Inwestycyjny (ZIB) podpisały dziesięcioletnią umowę pożyczki na kwotę 500 milionów euro. Z pożyczki planuje się sfinansowanie dodatkowych wydatków rządowych w celu złagodzenia skutków pandemii koronawirusa Covid-19. Pożyczka ma na celu sfinansowanie części dodatkowych wydatków łotewskiego rządu, w tym środków wsparcia dla pracowników, środków związanych z ulgami podatkowymi i obniżkami czynszów. Ze środków tych zostaną sfinansowane również ewentualne przyszłe instrumenty stymulujące gospodarkę, takie jak inwestycje kapitałowe w najbardziej dotkniętych sektorach biznesowych, potencjalne dodatkowe wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw w formie kapitału obrotowego lub finansowych mechanizmów gwarancyjnych. ZIB to wspólna międzynarodowa nordycko-bałtycka instytucja finansowa, która udziela pożyczek długoterminowych i finansuje projekty wspomagające rozwój gospodarczy regionu.

Biorąc pod uwagę sytuację kryzysową spowodowaną wirusem Covid-19 oraz spowolnienie rozwoju gospodarczego, Maxima Latvija (sieć marketów) postanowiła zamrozić ceny towarów i produktów na czas zagrożenia i będzie stale szukała okazji do obniżek cen.

➔ Źródło: Ambasada RP w Rydze, MSZ RP